

SZAKMAI ÖNÉLETRAJZ

Személyes adatok:

Szolnokon születtem 1954. április 17-én. Édesanyám Zámbó Irén, titkárnőként dolgozott, már évek óta nyugdíjas, édesapám Csapó Ernő gépkocsivezető volt, 1985-ben meghalt. 1980-ban nősültem, feleségem Csapó Erzsébet, aki Szombathelyen, a Neumann János Általános Iskola igazgatója. Két gyermekünk van. Olga 28 éves, az ELTE TTK-n végzett, mint biológus (ökológus), később doktorandusz volt Pécsen, a PTE TTK Földtudományi Doktori Iskolában, jelenleg PhD. értekezését készíti. Másik lányom Vera 24 éves, ötödéves német-kommunikáció szakos egyetemi hallgató a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti Karán. 1989 óta Toronyban lakunk családi házban. Magam a község alpolgármestere voltam (2006-2010 között) jelenleg községi képviselő vagyok, immáron húsz éve.

Tanulmányok, iskolák

Alap- és középfokú iskoláimat Szolnokon végeztem, 1972-ben érettségiztem a Szamuely Tibor Gépipari Technikumban. Mivel nem vettek fel az egyetemre, így 4 évig a Szolnok Megyei Állami Építőipari Vállalatnál dolgoztam, mint műszaki előadó, közben azonban két évre behívtak katonának. Katonai szolgálatomat Marcaliban töltöttem 1973-1975 között. 1976-ban vettek fel a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola földrajz-testnevelés szakára Szegedre, ahol 1980-ban végeztem, s szereztem általános iskolai tanári képesítést. A főiskola alatt indultam a Debrecenben megrendezett OTDK-n, ahol Szeged településmorfológiája című munkámmal 3. helyezést értem el. Miután általános iskolai tanárként elhelyezkedtem, munkám közben 1981 és 1984 között levelezően elvégeztem a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karán a földrajz kiegészítő szakot Szegeden, vörös diplomával, s szereztem középiskolai tanári diplomát (a diploma száma: 207/1984).

Munkahelyek

A Szolnok Megyei Állami Építőipari Vállalatnál eltöltött évek és a főiskola elvégzése után 1980-tól öt évig általános iskolában tanítottam Besenyszögön. 1985-től kerültem Szombathelyre a Berzsényi Dániel Főiskolára, amely 2008-tól Nyugat-magyarországi Egyetem, ahol mindmáig dolgozok. Itt végigjártam a „számárléért”, 1987-ig tanársegéd, 1992-ig adjunktus, 1995-ig docens voltam, 1995-ben kineveztek főiskolai tanárnak. A Társadalomföldrajz Tanszéknek vagyok a tanszékvezetője, annak megalakulásától (1996) kezdve. A főiskola mellett, 1995 és 2000 között, tudományos főmunkatársként vezettem az MTA Regionális Kutatások Központja Nyugat-dunántúli Kutatóintézetének Szombathelyi Kutatócsoportját.

Tudományos fokozat, minősítés

Egyetemi doktori disszertációm 1989-ben védtem meg Szegeden a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karán. A disszertáció címe: Szolnok és külterületének településmorfológiája. 1987-től három évig az MTA TMB belföldi tudományos ösztöndíjasa voltam, 1994-ben szereztem meg a földrajztudomány kandidátusa tudományos fokozatot (oklevél száma: 15410). A kandidátusi értekezés címe: Az urbanizációs folyamat és sajátosságai a Nyugat-Dunántúlon A Pécsi Egyetemen habilitáltam

2003-ban, ugyanott 2004 óta vagyok egyetemi magántanár. Német nyelvből középfokú, angolból alapfokú nyelvvizsgám van.

Tudományos tevékenység, tudományos eredmények

A tudományos munkát és kutatást már hallgatóként elkezdtem, tudományos diákköri munkaként, melynek során 1979-ben harmadik helyezést értem el Debrecenben az OTDK-n, Szeged településmorfológiája című munkámmal. A települések arculata, funkciói, mint téma mindig izgatott, eddigi pályám során végigkísért, nem véletlen, hogy egyetemi szakdolgozatot, majd egyetemi doktori disszertációt is e témából írtam, Szolnok és külterületének településmorfológiája címmel. Amikor Szombathelyre kerültem (1985) már munkakörömből fakadóan is végeztem kutatásokat, először az MTA RKK pécsi kutatói voltak be kutatásokba, ekkor születtek az első publikációim is (1988). Azóta 22 év telt el, publikációim teljes száma 167, ebből 14 db a kandidátusi fokozat előtt született, 153 db utána. Összesen 22 idegen nyelvű publikációm van, illetve egy megjelenés alatt. A publikációk közül:

- 5 db tudományos könyv,
- 11 db könyvszerkesztés,
- 56 könyvfejezet (ebből 13 idegen nyelvű),
- 32 tudományos cikk (ebből 6 idegen nyelvű),
- 14 konferencia kiadvány (ebből 3 idegen nyelvű),
- 2 egyetemi jegyzet,
- 47 egyéb.

A publikációimra eddig 211 független hivatkozás történt. A legtöbb (20 db) „A magyar városok településmorfológiája” című, 2005-ben megjelent könyvemre. 15 hivatkozás érkezett a 2002-ben publikált „A megyei jogú városok regionális funkciói” című tudományos cikkemre, amely a Területi Statisztikában jelent meg, ugyanennyi hivatkozása volt a Tér és Társadalomban, 1997-ben megjelent „A várossá nyilvánítás elvi kérdései” című tanulmányomnak is. Az összes publikációt, illetve a hivatkozásokat felvittem a Köztisztviselői Publikációs Adattárba (PKA), ahol elektronikusan meg lehet tekinteni.

Tudományos munkásságomat döntően a népesség- és településföldrajzban fejtettem ki. A legfontosabbnak, a településföldrajzi kutatásaimat, illetve tanulmányaimat tekintem, ezek az összes publikációim közel felét teszik ki.

A legjelentősebb tudományos eredményeket a hazai települések (városok) morfológiai kutatásában értem el, melyekben leírtam vidéki városaink beépítettségét, és elhatároltam a funkcionális övezeteket. Megállapításaim lényege: városaink a rendszerváltozást követő piacgazdaság kiépülése miatt mind arculatilag, mind szerkezetileg átalakultak, ez utóbbi vonatkozásában egyre inkább közelítenek a nyugat-európai városokhoz. A hazai városok centruma kettős lett, egyrészt a városmag átalakult központi üzleti negyeddé, másrészt megjelentek a perifériális bevásárlóközpontok (szubcentrumok). A klasszikus ipari területek is átalakultak az új ipari (logisztikai) parkok megjelenése kapcsán.

2001-től 2004 végéig egy négy éves OTKA kutatásnak (T034349 sz. kutatási program) voltam a vezetője. Összesen 5,5 millió Ft állt, „A hazai városok településmorfológiája” című kutatás rendelkezésére, melynek során 82 magyar várost vizsgáltam meg és mértem fel. A kutatás hozadéka 14 tudományos publikáció, ebből egy önálló könyv, két konferenciarendezés, két konferencia kötet szerkesztése és kiadása, valamint három

konferencián való részvétel. Már ekkor szerveződött a Tanszéken egy „Település-földrajzi Műhely”, rajtam kívül három fiatalabb kollégával. Emellett 2004-ben nyertem el a Széchenyi István Ösztöndíjat három évre. Nemcsak pályáztam, hanem pályázatokat bíráltam, eddig öt alkalommal kértek fel OTKA pályázatok bírálójának.

Eddigi tudományos pályafutásom alatt kétszer kértek fel konferenciák programbizottságában való részvételre, háromszor voltam szekció elnök. 2004-ben rendeztük meg először, az idén már hetedszer Szombathelyen, a TTK Társadalomföldrajz Tanszéken a Településföldrajzi Konferenciát, melynek én vagyok a szakmai szervezője és vezetője. Ez a Konferencia már két éve nemzetközi, átlagosan 35-40 fő részvételével, 25-30 előadással. Kollégáimmal közös szerkesztésben a Konferencia előadásait részben magyar, részben angol nyelven ISBN számmal ellátott, lektorált könyvben jelentetjük meg. 2010-ben a konferencia nyelve az angol, várhatóan hét országból jönnek a településföldrajzzal foglalkozó szakemberek és tartanak előadásokat. A konferencia anyagát könyvformában angolul a német SPRINGER Kiadó jelenteti meg 2011 tavaszán Németországban.

Ezek a település-földrajzi konferenciák generálták és teljesítették ki a tanszéken, a korábban már körvonalazódó „Település-földrajzi Műhelyt”, amelybe, a tanszék létszámának örvendetes bővülése miatt már öt (köztük kettő friss PhD fokozatú) kolléga tartozik. Ez a team a konferencia rendezésén és a kötet nyomda alá kerülésén túl közös cikkeket jelentet meg, közös kutatásokat végez, és most legutóbb közös település-földrajzi jegyzet megírását kezdte meg.

Az a megtiszteltetés érte az Intézetünket, hogy 2010-ben, Szombathelyen rendezték meg a HUNGEO-t, amely a világ magyar földrajzosainak a két évenkénti szakmai, baráti találkozója. Ennek a helyiek részéről én voltam az egyik szervezője. A HUNGEO 2010 augusztusában került megrendezésre, a programban konferenciák, szakmai tanulmányutak (belföldre és külföldre), valamint szakmai megbeszélések egyaránt helyet kaptak.

2010 elejétől bekapcsolódtam a Nyugat-magyarországi Egyetem TÁMOP-4.2.2/08/1 számú kutatásába, ahol „Az urbanizáció, a településszerkezet és az energiafelhasználás, energiahatékonyság vizsgálata a Nyugat-dunántúli Régióban” című V. alprogram 3.1. pontjának kutatását fogom össze.

Oktatási tevékenység

A Berzsenyi Dániel Főiskolán 1985-től, illetve az egyesülést (2008) követően a Nyugat-magyarországi Egyetemen tanítok, összesen 25 éve főállásban. Szombathelyen 1984-ben indult meg a földrajz tanári képzés. Én a képzés második évében kerültem oda, elsődleges feladatom az volt, hogy beindítsam a gazdaság- és társadalomföldrajz oktatását. Kezdetől fogva tanítom a következő tárgyakat: a világ ágazati gazdaságföldrajza, általános népesség- és településföldrajz, Magyarország népesség- és településföldrajza, hazánk társadalomföldrajza. Eleinte e tárgyaknak (már amelyiknek van) a gyakorlatait is én tartottam, de 1996-tól már csak az előadásokat viszem. A kötelező tárgyakon kívül minden évben indítok egy-egy speciális kollégiumot már rendszeresen, melyek vagy a kötelező tananyaghoz kapcsolódnak, vagy a kutatási területemhez. Az alapszakon összesen hat-, a mesterszakokon hét tárgynak vagyok a felelőse.

Az oktatott tárgyakat folyamatosan fejlesztem, különösen a népesség- és településföldrajzban, Magyarország társadalomföldrajzában, és az ágazati gazdaságföldrajzban. Ez egyrészt azt jelenti, hogy mindig a legújabb statisztikai adatokat, és a friss eredményeket tanítom, másrészt ahol lehet, alkalmazom a térinformatikai lehetőségeket, a hallgatók pedig különböző témakörökről kiselőadásokat is tartanak (ez a gyakorlatokon volt

jellemző). Az előadásokat projektorral, vagy írásvetítővel tartom túlnyomórészt, és a saját, vagy mások általi új kutatási eredményeket azonnal beemelem a tanításba.

Részt vettem a BSc földrajz alapszak kidolgozásában, melynek a társadalomföldrajzi részét fogtam össze. 2001-től a vezetésemmel dolgoztuk ki és indítottuk be a térségfejlesztési szakirányt a földrajz szakon, ahol három tárgyat tanítok (Terület- és településfejlesztés alapjai, az Európai Unió regionális politikája, Területfejlesztés Magyarországon). Megszerveztem a hallgatóknak a szakirányon azt, hogy fogadják őket a két hetes szakmai gyakorlaton, melyet valamely önkormányzatnál, vagy területfejlesztési ügynökségnél, esetleg ilyen jellegű vállalkozásnál kell eltölteniük.

Az Intézetben belül sikerült megkapni és beindítani a földrajz tanári mesterképzést, illetve a Geográfus MSc képzést. A földrajztanár MA akkreditálásánál én voltam e terület felelőse. Itt Magyarország népesség- és településföldrajza, valamint a Geográfia tudománytörténete tárgyak előadásait tartom. A Geográfus szakon két szakirányt tudunk indítani. Közülük a Terület- és településfejlesztési szakirányt a vezetésemmel dolgoztuk ki a tanszéken. Ez a képzés a 2009/2010-es tanévben indult, idén már mindkét évfolyamon történik az oktatás. Ennek a szakiránynak én vagyok a felelőse. A geográfus szakon a következő tárgyakat tartom: Földrajztudomány története, Település- és térségelemzés, Települések szerkezete, morfológiája, Területi- és települési infrastruktúra.

1987-től 21 éven át vezettem a Társadalomföldrajzi terepgyakorlatokat a III. éves hallgatók számára Észak-Magyarországra, a Dél-Dunántúlra és a Dunakanyarba-Börzsönybe. Ezek a terepgyakorlatok összesen nagyjából 1000 hallgató vett részt és kapott az elméleti képzés mellé hasznos gyakorlati ismereteket, és szerzett empirikus tapasztalatokat. 2009-től átadtam a terepgyakorlatok vezetését fiatalabb kollégámnak, de továbbra is részt veszek rajta.

Eddigi tanári pályafutásom alatt háromszor kaptam a hallgatóktól elismerést. Mindegyik alkalommal a legjobb előadói díjjal tüntettek ki. Ezen kívül többször volt a tanárok hallgatói véleményezése, melyekben általában a legjobb, vagy a második legjobb véleményt kaptam a hallgatóktól.

A Földrajz- és Környezettudományi Intézetben kívül órát adok a Gazdasági Tanszéken, ahol településfejlesztést és regionális politikát tanítok. Főállásom mellett 2001 és 2008 között tanítottam a Kodolányi János Főiskola Turizmus Tanszékén idegenforgalmi területfejlesztést.

Szakmai közéleti tevékenység

Tudományos testületi, szerkesztőbizottsági tagság

Összesen tíz szakmai, tudományos szervezetnek, társaságnak vagyok a tagja:

- Magyar Földrajzi Társaság - választmányi tag
- Magyar Földrajzi Társaság Nyugat-dunántúli Osztály – elnök
- Magyar Statisztikai Társaság – tag
- MTA Köztestülete – tag
- MTA X. Osztály Földrajz I. Bizottság tag
- Regionális Tudományos Társaság – tag
- MTA Vas megyei Tudományos Testülete – tag
- Szombathelyi Tudományos Társaság – tag
- VEAB tag (Területfejlesztési Bizottság)
- Falusi Turizmus Vas megyei Szövetsége – elnökségi tag

1995-2000-ig tagja voltam a Tér és Társadalom szerkesztőbizottságának, 1998-tól pedig napjainkig a Vasi Szemle szerkesztőbizottságának.

Nemzetközi kapcsolat

Hat különböző egyetemmel van különböző intenzitású kapcsolatom. Wolfgang Aschauer professzorral 1991/92-ben közös kutatásban vettem részt az osztrák-magyar határvidéken. 1999-ben Potsdamban vettem részt vele egy konferencián. Az OTKA kutatásom révén 2004 és 2005-ben kerültem kapcsolatba ismét Aschauer professzorral Chemnitzben, ahol előadást tartottam a hallgatóknak Magyarországról, Lipcsében pedig a német nyelvű település-földrajzi szakirodalmat tanulmányoztam.

Vladimir Drozg professzorral kapcsolatom 15 éves. 1990 és 1997 között több (négy) alkalommal voltam előadást tartani Mariborban az egyetem Földrajz tanszékén. Drozg professzor és munkatársai is több alkalommal jártak Szombathelyen és tartottak előadást a főiskolán, ill. a Földrajzi Társaság ülésein. 1998-ban közös kutatásban vettem részt a maribori Földrajz tanszékkel. A kutatás a magyar-szlovén-osztrák határvidék (Örség-Raab-Goricko) fejlesztési lehetőségeire és az együttműködés lehetséges formáira vonatkozott.

A grazi Egyetemmel prof. Walter Zsilincsar-on keresztül alakult ki a kapcsolatom, amely laza, két konferenciára és egy közös kutatásra terjedt ki az 1990-es évek elején az MTA RKK keretén belül.

A bayreuthi Egyetem Gazdaságföldrajzi és Területfejlesztési Tanszéke és a pécsi Egyetem Földrajzi Intézete együttműködésébe 2002-ben kapcsolódtam be. Ez két konferenciát jelentett, Pécsen és Szombathelyen. 2004-ben OTKA kutatásom révén jártam Bayreuthba Jörg Maier professzor tanszékén, ahol a német településföldrajz-városmorfológia legújabb eredményeit kutattam. 2006-ban jelenik meg Tóth Józseffel és Pap Norberttel közös tanulmányunk a bayreuthi Egyetem kötetében.

Margita Jancic egyetemi docenssel (Ljubjanai Egyetem) és Martin Seger professzorral (Klagenfurti Egyetem) az Alpok-Adria Munkaközösség révén kerültem két-két alkalommal kapcsolatba. Ljubjanában, Klagenfurtban és Triesztben konferencián vettem részt, illetve 2004-ben négy napig a klagenfurti Egyetem Földrajz tanszékén kutattam és irodalmaztam.

1994-ben akadémiai cserekapcsolat révén töltöttem el három hetet Kínában. Kutatásom a kínai vidéki települések gazdaságának és társadalmának az átalakulás volt. Egy hetet Pekingben, egy hetet Szecsuán tartományban, végül egy hetet Nankingban töltöttem a kínai Társadalomtudományi Akadémia vendégeként. Összesen négy konferencián adtam elő és számos szakmai találkozón vettem részt.

Tudományos tevékenységhez kötődő egyéb tevékenységek

Nyolc éven keresztül képviseltem Vas megyét az Alpok-Adria Munkaközösség Területfejlesztési Bizottságában. E minőségemben évente három-négyszer ülésezünk a különböző tagállamokban, illetve régiókban. Munkánk eredményeképpen összeállítottuk a Munkaközösség közös területfejlesztési szakszótárát és javaslatot tettünk a közös regionális politika kialakítására.